ב"ה | גיליון 790
ערב **חג הפסח** תשפ"ו

י-ם	18:23	19:35
ת"א	18:38	19:37
חיפה	18:31	19:37
ב"ש	18:42	19:37

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר התבונה

ירושת עשו מכח "הקל קול יעקב"

ידוע שחז"ל מנו ארבע לשונות גאולה, **"והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי"**, וכנגדן תקנו ארבע כוסות בליל הסדר. בנוסף, יש כוס חמישי, "חמישי אומר עליו הלל הגדול דברי רבי טרפון", והיא כנגד הלשון החמישית **"והבאתי"**. להלכה, כוס חמישית היא רשות, אך יש אומרים ש"מצוה מן המובחר לשתות כוס חמישי... וכך מטין דברי הרמב"ם", ו"הרי זה משובח" (וכדברי המהר"ל).

ארבע לשונות הגאולה התקיימו בשלמות – ולכן תקנו ארבע כוסות כחובה בליל הסדר – לעומת הלשון החמישית שלא התקיימה בשלמות, ולכן אין כוס חמישית (לפחות לא כחובה). "והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי" התקיים על ידי משה רבינו בעצמו. אם היינו זוכים, היה משה מכניס את ישראל לארץ, ומתקיים על ידו "והבאתי" (בגאולה האמתית והשלמה), אבל בפועל התקיים "והבאתי" רק לאחר מות משה, ע"י יהושע, וירושת הארץ לא התקיימה אז בשלמות. לכן כוס חמישית שמורה למשיח, **חמישית משיחית**.

המשך בעמ' הבא

אוצר הסיפור

ביער את כל הישות

אשתו של רבי לוי יצחק שניאורסון (אביו של הרבי), הרבנית חנה, העידה עליו שבזמן בדיקת חמץ לפני החג הרצפה היתה רטובה מהדמעות שלו. עיקר החזרה בתשובה, שביער את כל הישות, היה גם ביחס לפסח.

> הרבנית חנה, העידה עליו שבזמן בדיקת חמץ לפני החג הרצפה היתה רטובה מהדמעות שלו

ר' לוי יצחק הצדיק את כל היסורים שעברו עליו, ואומר שענינו גבורות – זה מהות שני שמותיו – ובשהוא בודק את החמץ הרצפה רטובה מדמעות התשובה שלו. הווארט הזה, שהרצפה רטובה מדמעות, ודאי שייך למלכות – תשוב ה תתאה, שיורד לרצפת נפשו ומחפש אחר שאור שבעיסה בסדקי וחורי לבו, ומחזיר את הכל לשרש, לאצילות. זו תשובה כפשוטה – כל תשובה, גם תשובה הכי פנימית, מתחילה מתשובה תתאה, תשוב ה תתאה, תשובה עם דמעות שמרטיבה את רצפת הנפש שלך. מתוך הדמעות שמרטיבות את הרצפה בבדיקת חמץ זה מחזק את נפשו במסירות נפש על המצות – זה כתר ומלכות יחד, נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן.

(מתוך "סיפורי צדיקים")

אוצר הרמז

חג הפסח – חג של פה

בפסח יש שתי בחינות של הפה: מה שהפה מוציא – **פה-סח**, "פתח פיך ויאירו דבריך", "פתח דבריך יאיר", אור של הפה במצות "והגדת לבנך". וגם מה שהפה מכניס – אכילה, מצוות הפסח באכילה, מצה, וגם מרור צריך לאכול בשמחה של מצוה, שמחה רבה ומופלגה. מאד מתאים לדבר לפני פסח על תיקון הפה ולהתבונן בעצמנו איך נזכה ל"פי צדיק", שעיקר מה שיוצא מ"פי צדיק" הוא חכמה.

(ח' ניסן פ"ב)

אוצר הפתגם

מי שחש שכל עבודה בקבלת-עול היא עבודת פרך קשה ומרה – נמצא עדיין במצרים, דעתו עדיין בגלות (ובסגנון פשוט, לבחור ישיבה שקשה לו להתמסר לעבודת ה', ללימוד ולתפלה, יש לומר: דע לך, חבר יקר שלי – רשע... – שאתה במצרים, הדעת שלך בגלות, ולכן 'לא בא לך' לעבוד בכלל...).

(מוצאי י"ח טבת פ"ו)

אוצר קצר

הניצחון הסופי – הניצחון על המות

הנצחון של המשיח על המות הוא בעצם השלב האחרון בחד-גדיא, כאשר הקב"ה יבוא וישחט את מלאך המות. אז יקוים היעוד של "בלע המות לנצח". זהו הנצחון הסופי – הנצחון על עצם המות. הנצחון הזה הוא כבר נצחון נסי לגמרי, שקשה לנו לתאר.

(כ' כסלו פ"ד)

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב:דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

המשך מ'אוצר התבונה':

החתם-סופר כותב כי באמת יש שש לשונות גאולה, שהרי לאחר "והבאתי" נאמר "ונתתי". ומבאר כי "והבאתי" היינו עצם ההבאה לא"י, ו"ונתתי" היינו "שלא נהיה שם משועבדים לעם אחר כמו בבית שני", ועל ארבע הראשונים תקנו ד' כוסות, שכבר התקיימו בשלמות, "אמנם שנים האחרונים לא היה עדיין קשר של קיימא עד לעתיד לבוא... ואולי לעתיד לבוא יתוספו ב' כוסות כנגד ב' גאולות הנוספות".

אכן, למעשה יש בפסוקים אלו שבע לשונות של גאולה – "והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי והייתי והבאתי ונתתי" – שבע פעולות הכתובות באותה לשון, כל אחת פותחת באות ו ומסיימת באותיות תי.

נתבונן כעת בכל שבע הלשונות, ומתבקש להקביל אותן לשבע מדות הלב (ז"ת). המדות יוצאות ונולדות מתוך רחם האם (בינה-אמא) – וכאן יציאת מצרים היא היציאה מרחם האם וממילא מתאים שכל שבע הלשונות הן כנגד שבע המדות.

חסד – "והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים". זהו עצם החסד של ה'. החסד הוא "יומא דאזיל עם כולהו יומין", וכן "והוצאתי" מלוה את כל התהליך, הכל יציאת מצרים, כמודגש שוב בהמשך "וידעתם כי אני הוי' המוציא אתכם".

גבורה – "והצלתי אתכם מעבודתם". "והוצאתי" היינו ההקלה מקושי השעבוד, אבל "והצלתי" היינו הצלה גמורה, כדברי הרמב"ן "שלא ימשלו בהם כלל" ופירש החתם-סופר "אפילו בקיסר ופלגי קיסר". כלומר, אפילו אם כולנו היינו "פלג קיסר", משנה למלך מצרים (כמו יוסף הצדיק בשעתו) עדיין אין זו הצלה גמורה. ההצלה היא 'עד הסוף', ולשם כך נדרשת גבורה אדירה.

תפארת – "וגאלתי אתכם בזרוע נטויה". הסיבה והכח של הגאולה היא מדת הרחמים, כמו ראשית הגאולה בהתעוררות מדת הרחמים, "וישמע אלהים את נאקתם... וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים". **גאולה רחמים** = 343, שבע פעמים שבע פעמים שבע, "כצאת השמש בגבֻרתו", השמש היא יעקב שיוצא מהגבורה, מיצחק.

נצח והוד – "ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים". זהו זוג מובהק, הכתובים אחד אחרי השני ללא הפסק, מתאים לנצח והוד, "תרין פלגי גופא" הנחשבות לפעמים כאחד ממש.

היחס בין ה' לישראל הוא חתן וכלה (כמו בכל מגילת שיר השירים, אותה קוראים בחג הפסח), "איהו [החתן] בנצח, איהי [הכלה] בהוד". לכן, מה שה' לוקח אותנו אליו, הפעולה שלו מלמעלה, היינו מדת הנצח, שהרי "איהו בנצח", ומה שה' 'נותן את עצמו' לנו, "והייתי לכם לאלהים", היינו מדת ההוד, כפי שהדבר מתקבל אצלנו, התחתונים.

ביציאת מצרים נעשינו "צבאות הוי'", ובהמשך התגלה השם הקדוש צבאות, המשותף לספירות נצח והוד, כאשר "הוי' צבאות" בנצח ו"אלהים צבאות" בהוד, ורמז מובהק: אלהים צבאות = הוד פעמים הוי' אחד (ההודיה שאכן ה' אחד, היינו "שמע ישראל הוי' אלהינו [ו'והייתי לכם לאלהים' לדעת ש]הוי' אחד"!). "ולקחתי אתכם לי לעם", מה שה' לוקח אותנו לו לעם היינו "הוי' צבאות" בנצח, אנחנו כלולים בתוך הוי' כביכול, "כי חלק הוי' עמו". ואילו "והייתי לכם לאלהים", מה שה' נותן את עצמו ומתלבש בתוכנו, להיות "הוי' אלהינו'", היינו ההוד, שם "אלהים צבאות".

לאחר "ולקחתי והייתי", כנגד נצח והוד, נאמר "וידעתם כי אני הוי' אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלת מצרים" – השלמת "והוצאתי" כנגד החסד. דווקא בהוד חוזר ומשתקף החסד, כיון שעיקר התפשטות מדות הלב מסתיימת בהוד (ה' קצוות), כמו סוד ל"ג בעומר, הוד שבהוד. בהוד מודים על החסד, ואז עולה אור חוזר (הוד מלשון הד), החוזר לקדמותו ממש (מעל לשרש האור הישר), היינו שההוד עולה לאמונה פשוטה ברדל"א.

> בפועל התקיים "והבאתי" רק לאחר מות משה, ע"י יהושע, וירושת הארץ לא התקיימה אז בשלמות. לכן בוס חמישית שמורה למשיח, חמישית היא משיחית

יסוד – "והבאתי אתכם אל הארץ". לשון ביאה שייכת במובהק לספירת היסוד. הארץ היא המלכות, והביאה לארץ היינו יחוד יסוד ומלכות (כאשר ישראל הם החתן והארץ היא הכלה, "כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך").

מלכות – "ונתתי אתה לכם מורשה אני הוי'". זהו מה שהארץ שייכת לנו בעצם. כאן הנושא הוא הארץ עצמה, שהופכת להיות "מורשה", ארץ ישראל היא מורשה לעם ישראל, ואז אנחנו מזוהים עם הארץ, המלכות.

ונתתי אתה לכם מורשה אני הוי' = 2000, סוד **ב** רבתי של בראשית, תכלית כוונת בריאת העולם. כל בראשית בתנ"ך סמוך למלה "מלכות", "בראשית ממלכת", וכן "בראשית ברא אלהים" כדי להגיע לתכלית-המלכות, "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים" ע"י "ונתתי אותה לכם מורשה", בקיום "והיה הוי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד" ("הוי' אחד" בשמים, "ושמו אחד" בארץ).

היסוד נקרא חותם, בהיותו חותם ומסיים את המדות ("סיומא דגופא"), וכן המלכות היא חותם נוסף, סוד "חותם בתוך חותם". שני החותמות שמורים לעתיד לבוא, "בוא יבוא [קיום 'והבאתי'] לא יאחר". כשם שנאמר בתחילת פרשת וארא "ושמי הוי' לא נודעתי להם", דהיינו "לא נכרתי במדה אמתית שלי... שהרי הבטחתים ולא קיימתי" (רש"י) – כך גם לאחר יציאת מצרים עדיין "לא נודעתי" בשלמות בקיום "והבאתי" (וכל שכן "ונתתי"), קיום הבטחה במדת האמת הם מושגים מובהקים של יסוד, ובתוך היסוד נמצאת הדעת, "לא נודעתי".

(ח' ניסן פ"ה)

קהילה עיצוב: דנה אביחיל | 054-6580146